

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי י' אלול תשע"ט | דף היומי בבלי: כריתות כ.
דף היומי בהלכה: מסעיף ד' עד תחילת סימן תכ"ג.
מוסר: שמירת הלשון פרק י"ב 'ידע עוד' עד פרק י"ב 'וגדולה הזכות'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

הוא בן 93 ועדיין מסוגל לעזור לחלץ רכבים תקועים בכביש | בשעה 1:00 בלילה דפק יהודי בדלת וביקש לאכול חביתה | 1719

הסיפור היומי

**הקשיש האמריקני הפתיע את הנהג החרדי:
"אני בן 93 שנים, ואת העובדה שהגעתי לגיל
כזה ואני עדיין בריא ושלם, אני זוקף לברכה
שקיבלתי לפני 40 שנה מאיזה רב יהודי..."**

אדירים בעיקר בדרך אל הרי הקסטקיל, שם שוהים היהודים בחודשי הקיץ. גיסי", סיפר הקשיש, "היה שוטר תנועה, והוא ביקש ממני להתנדב ולסייע בהשתלטות על הפקקים.

"בשעת צהריים מאוחרת פנה אלי לפתע יהודי נכבד ומבוהל, שהשתרך עם רכבו בפקק הארוך, וסיפר שהוא תקוע שם כבר מהבוקר ואינו מצליח להיחלץ לכיוון ביתו בהרים. הוא היה אובד עצות, כיצד יעשה את השבת בין המכוניות שבכביש? פניתי לגיסי השוטר, ושכנעתי אותו לחלץ את הנהג היהודי מהפקקים בעזרת הרכב המשטרתי.

"לפני שנפרד ממני, בירך אותי היהודי באריכות ימים, ואני משוכנע שזה מה שמחזיק אותי עד עצם היום הזה בבריאות איתנה", סיים הקשיש את סיפורו.

(מעובד מתוך כתבתו של חיים ארבל במוסף שבת קודש כי תצא תשס"ט)

היה זה לפני כעשר שנים. יהודי חרדי בארה"ב נתקע עם מכוניתו בבוץ טובעני באחד מחניוני הדרכים. נהג אמריקני קשיש וחביב התנדב לעזור לו, ובכוחות משותפים הצליחו לחלץ את הרכב התקוע.

נהג קשיש, אמרנו. אולם להפתעתו של היהודי לא היתה גבול כאשר שמע את גילו המדויק של הגוי החביב. "אני בן 93 שנים" - סיפר הלה, והוסיף והפתיע - "ואת העובדה שהגעתי לגיל כזה ואני עדיין בריא ושלם, ומסוגל אפילו לעזור לחלץ רכבים תקועים, אני זוקף לברכה שקיבלתי לפני 40 שנה מאיזה רב יהודי, לאחר שסייעתי לו להינצל מחילול שבת..."

ומעשה שהיה, כך היה, כפי שסיפר הישיש הגוי:
"היה זה לפני 40 שנה בדיוק, ביום שישי, כשבניו יורק התקיים אירוע ענק בהשתתפות מאות אלפי בני נוער, מה שגרם לפקקים

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

לקראת יומא דהלולא של מרנא החפץ חיים כ"ד אלול: המוני בית ישראל מצטרפים ללימוד 'הדף היומי בהלכה' עם תחילת לימוד חלק ה' במשנה ברורה

רבבות לומדי הדף היומי בהלכה יסיימו לימוד חלק ד' במשנה ברורה ויחלו בלימוד חלק ה' • מעמדי שיעורי פתיחה בחלק ה' במשנה ברורה יתקיימו בבתי גדולי ישראל שליט"א • הנהלת דרשו העולמית הודיעה על הענקת מלגה מיוחדת למאות מגידי השיעור של הדף היומי בהלכה • היערכות להצטרפות המונית ללימוד הדף היומי בהלכה לקראת תחילת לימוד חלק ה'

הלכות שמירת הלשון ודברי מוסר בנושא מתוך ספריו הקדושים, ויקדישו מזמנם לעיסוק בהלכות שבת שבמשנה ברורה, על פי סדר הלימוד של 'הדף היומי בהלכה', אשר התקבל בכל רחבי העולם היהודי, בעידודם ובתמיכתם הנלהבת של מרנן ורבנן גדולי ומאורי הדור, אלו אשר עמנו חיים היום ואלו אשר הנהיגו את העדה הקדושה והסתלקו לבית עולמם, ובראשם רבותינו עמודי ההוראה מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, מרן הגר"ש ואזנר זצוק"ל, ורבינו ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל, לצד כל גדולי האדמו"רים וראשי הישיבות.

ב'דרשו' קוראים לכל יהודי באשר הוא, להצטרף לרבבות שכבר קיבלו על עצמם ועוסקים מדי יום בלימוד 'הדף היומי בהלכה', לימוד אשר הרבו גדולי ישראל לשבח אותו, ושכבר הוכח כי הוא מהווה הדרך הטובה ביותר ללימוד עקבי של המשנה ברורה בשלמותו.

ובזכות הלימוד בתורתו של רבינו בעל ההילולא, נזכה לבוא ליום הדין כשעמנו הסניגור הגדול אשר קם לעם ישראל, ורבים השיב מעוון בספריו הקדושים המחבשים כל פצע וחבורה, מטהרים את הלב ומייחדים אותו לאבינו שבשמים.

זה כבר הפך למסורת. כמידי שנה יוצאת המעצמה התורנית 'דרשו', למסע חיזוק אדיר בכל קצווי תבל, לקראת ימי הדין הבאים עלינו לטובה, ולציון יום ההילולא של רשכבה"ג מרנא החפץ חיים זיע"א, בהצטרפות המונית ללימוד 'הדף היומי בהלכה', והתחזקות בלימוד הלכות שמירת הלשון.

לקראת תחילת לימוד חלק ה' במשנה ברורה בשבוע שבו יחול יום הילולת מרנא החפץ חיים יתקיימו מעמדי שיעורי פתיחה ללימוד חלק ה' במשנה ברורה בבתי מרנן גדולי ישראל שליט"א ובהשתתפות דיינים ומורי הוראה. הנהלת דרוש העולמית הודיעה על הענקת מלגה מיוחדת למאות מגידי השיעור של הדף היומי בהלכה - לקראת תחילת לימוד חלק ה'.

סניפי 'דרשו' בלמעלה מ-20 מדינות הפזורות על פני חמש יבשות, סיימו בימים אלו את הפצת חומרי הלימוד לקראת שבוע החיזוק הגדול לימוד הדף היומי בהלכה, ובעיקר לקראת יומא דהילולא של מרנא החפץ חיים.

במאות רבות של מוסדות תורה וחינוך, בישיבות הקדושות, בסמינרים, בתלמודי התורה ובבתי החינוך לבנות, יעסקו התלמידים במורשתו המזהירה של מרנא החפץ חיים, ישנו

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

אבי זצ"ל סיפר לי כי היה נוכח פעם במעמד חליצה שערך הגאון רבי דוד יונגרייז זצ"ל, וראה כיצד לאחר החליצה השתטח רבי דוד ארצה והביט היטב הדק... והיה תמוה לנוכחים מה הוא מחפש שם"

"רק לאחר ששמעתי על הסיפור שהתרחש לפני מאות שנים עם מהר"י אסאד והקיסר פרנץ יוזף, הבנתי מה הוא חיפש שם" - הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א במעשה מופלא על 'סוד החליצה'

משלחת מלכותית את ביתו של מהר"י אסאד והזמינה אותו להתייצב בפני המלך כדי לתת את תגובתו לטענות המשכילים. להפתעתם הפך הרב את הקערה על פיה, והציע שהמלך יבוא אליו, ישתתף בעצמו במעמד חליצה שייערך בבית דין שבראשותו, ואז ייווכח לראות במו עיניו במהות פעולת החליצה ובתוצאותיה הברוכות, והמלך הסקן סבר וקיבל. חלפה תקופה, ולפתח בית דינו של מהר"י אסאד התגלגל מעמד חליצה, ודווקא באלמנה מפורסמת שהמלך הכיר היטב את בעלה המנוח מחמת היותו קרוב למלכות. התרגשות עטפה את הנוכחים, כאשר לצד מקומם של דיני ישראל ניצב לו כיסא מתאים למלך אוסטרו הונגריה האדיר. מתורגמן מיוחד ניצב בתווך והסביר למלך ולפמלייתו כל שלב ושלב של המעמד, החל מקבלת העדות שזו אכן האלמנה שבעלה נפטר ללא בנים, דרך הכנת שטר החליצה, נעל החליצה, ומסירת המודעה של היבם. לקראת סיום ניגשו חברי הבית דין בדחילו ורחימו לקיים את החליצה עצמה, כולל את מצוות הרקיקה שנעשתה לעיני כולם. צמרמורת עזה חלפה בלב כל הנוכחים, כאשר בשלב זה ניגש מהר"י אסאד אל המלך ירום והודו וביקש ממנו להתלוות עמו צעדים ספורים עד למקום הרקיקה. בהגיעם לשם התבקש המלך להביט היטב לתוך הרוק ולספר מה הוא רואה שם. המלך הביט נדהם, ונרתע לאחוריו. דמותו של המנוח, אותו הכיר בחייו, נשקפה אליו מתוך הרוק.

"מה זה?" שאל בתדהמה, ומהר"י אסאד הסביר, שמובא בתיקוני זוהר (תיקון כ"ב דף עב) שסוד החליצה הוא חליצת נפש המנוח והבאתה למנוחתה, וזהו הסימן שיש בידינו תמיד שנעשתה החליצה כדת וכדין, ועיי"ש מקורות בביאור העניין מדוע נפלטת הנפש ברוק דייקא.

"כאשר שמעתי את המעשה מפי הרה"ח רבי דוד הנ"ל",

ונגשה יבמתו וירקה בפניו (כה ט)

מתרגם יונתן בן עוזיאל: "תירוק קדמוי רוקא נפישא דמתחמי לחכימא".

דרכו של יונתן בן עוזיאל, אומר הגאון המקובל רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א, לרמוז לסודות התורה, וכפי שנאמר לגביו במגילה (דף ג) "מי הוא זה שגילה סתריי לבני אדם". מהו אם כן אותו סוד נעלם "דמתחמי לחכימא" [הנראה לחכמים] ביריקת החליצה?

במהלך שיחה פרטית שקיים הגאון רבי גמליאל שליט"א עם אחד משומעי לקחו בכ"ו תמוז תשע"ב, סיפר את הסיפור הנורא הבא [הובא ב'טיב הקהילה']:

את המעשה שמעתי מהרה"ח רבי דוד אייכלר זצ"ל, ששמעו וקיבלו מהגאון רבי דוד יונגרייז זצ"ל ראב"ד בד"ץ 'העדה החרדית', שהיה מקובל בידו ממעמד חליצה אחד שהתקיים בבית דינו של הגה"ק המפורסם מהר"י אסאד זצ"ל, מגדולי רבני הונגריה בתקופת ה'כתב סופר' ומראשי העומדים בפרץ נגד הרפורמים והנאולוגים בדורו.

פעם אחת חברו להם המשכילים למיניהם במלחמה כנגד מצוות חליצה, וטענתם בפיהם אין זה טקס יפה שהאלמנה המסכנה צריכה לחלוץ את נעלו של היבם בתוך היכל בית הדין קבל עם ועדה, ואם לא די בכך עוד מחייבים אותה לירוק בפני כולם. עפרא לפומייהו.

למעשה לא חידשו המשכילים דבר, שכן הגויים הקדמונים כבר הקדימו אותם, כמבואר בחז"ל (תנחומא פר' משפטים) שאודות מצוות חליצה אומות העולם מונים [מצערים] את ישראל, מה מצוה זו ומה טעם יש בה.

המשכילים לא בחלו בשום צעד, והגישו בקשה בפני המלך פראנץ יוזף הנודע שיאסור את קיום המצווה. ביום בהיר פקדה

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל

שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

של רבי דוד יונגרייז עצמו, הבנתי שרצה גם הוא לדעת ולבדוק אם נעשתה החליצה כדת וכדין ואם הועילה המצווה להעלאת הנשמה למקומה. כנראה שהייתה לו 'קבלה' בעניין וידע מה רואים ומחפשים שם.

זהו גם פשר הסוד שבחליצה הנגלה לחכמים - 'דמתחמי לחכימאי' כלשון יונתן בן עוזיאל, אלו חכמי התורה שלעניינם נראה ונתגלה 'ברוקא דנפישא' כל הנעשה והנפעל במעשה החליצה בהעלאת הנשמה למקום מנוחתה.

(הרב רפאל ברלזון מוסף שבת קודש כי תצא תשע"ג)

השלים הגאון רבי גמליאל, "הבנתי היטב את מה שסיפר לי אבי הגאון בעל 'מעדני השולחן', שהיה נוכח פעם במעמד חליצה שערך הגאון רבי דוד יונגרייז זצ"ל בבית הדין של העדה החרדית, וראה במו עיניו כיצד לאחר היריקה השתטח רבי דוד ארצה והביט היטב הדק אל תוך היריקה מכל הצדדים, והיה תמוה לנוכחים מה הוא מחפש שם. התלמידי חכמים פירשו שצריך לבדוק את איכות הרוק אם אינו תפל ואם נתקיים כדינו בכל תנאיו והלכותיו המבוארים בשולחן ערוך ובפוסקים (אעה"ז סי' קס"ט סעי' לח). "אמנם עתה, ששמעתי את המעשה שנשמע מפיו הקדוש

יהלומים מגדולי ישראל

"פעם דפק יהודי בביתנו בשעה 1:00 בלילה וביקש לאכול חביתה. אבא זצ"ל עזב את הגמרא וניגש לטגן לו חביתה. אבל אז הגיעה דרישה נוספת - כוס קפה, אבל לא עם מים, אלא עם חלב חם"

הגאון רבי שלמה גשטטנר שליט"א מספר על הכנסת האורחים המופלאה של אביו הגאון רבי נתן גשטטנר זצוק"ל

לישון בשעה 3:30 לפנות בוקר. היהודי היה רעב, ונפשו חשקה בחביתה. אבא שלי עזב את הגמרא וניגש בשמחה למטבח לקיים את החסד בגופו, למרות שהוא לא היה מנוסה בזה, וטיגן לו את החביתה לשביעות רצונו. אבל אז הגיעה דרישה נוספת - כוס קפה, אבל עם חלב חם. לא מים חמים עם חלב, אלא חלב חם. אז אבא ניגש למקרר והוציא פינג'ן מיוחד וחימם לו את החלב. "היה קבצן אחד שהיו עליו רינונים ואחד מעסקני בני ברק פנה לאבי זצ"ל ואמר לו שצריך להרחיקו ולא לארח אותו. אולם אבי השיב לו, שיהודי שמבקש לאכול אי אפשר לסרב לו, וע"פ הלכה צריך עדים להוכיח שהוא לא בסדר, ואולי היתה זו רק מעידה חד פעמית מצידו, ואולי הוא חזר בתשובה וכו'. משראה העסקן שדבריו אינם מתקבלים על דעתו של אבי, פנה להרב שך זצ"ל, להתלונן בפניו על אבי שעדיין ממשיך לארח את אותו קבצן. ואכן הרב שך שלח שליח לאבי ודרש ממנו שלא לארח את הקבצן הנ"ל מהטעמים האמורים.

"אבא שלח אותי כשליח אישי מטעמו בחזרה להרב שך. זה היה במוצאי שבת, לפני 50 שנה. הייתי אז בחור צעיר. נקשתי על הדלת ברחוב ראב"ד. להפתעתי, הרב שך פתח לי את הדלת בעצמו ללא גבאים. הוא הכניס אותי לסלון. אני זוכר בדיוק מה הוא למד אז - גמרא בבא בתרא בדף קו, בכרך של מהדורת 'פנינים'. הוא הורה לי לשבת בראש השלחן, כשהוא יושב בצד. "מסרתי לו את דברי אבי זצ"ל, שאיך אפשר לסרב ליהודי שמבקש להתארח לאכול בשבת, כי בשיטה הזו הרי אי אפשר יהיה להכניס אף אחד הביתה. פלוני מדבר באמצע קדיש, אלמוני מדבר לשון הרע... כל אחד עם העבירות שלו. והרב שך שמע וקיבל. 'תמסור לאביך שהוא יכול לתת לו לאכול'..."

"זכיתי להתפלל במשך עשרות שנים בבני ברק ביחד עם אבי רבי שלמה שטנצל זצ"ל, בבית הכנסת של הגאון האדיר רבי נתן גשטטנר זצ"ל, שהיה אחד מהגאונים הנסתרים של הדור האחרון, ולשמוע את קולו המיוחד כשהיה עובר לפני התיבה. "אולם מתברר, כי בשקט בשקט, בביתו ברחוב דבורה הנביאה 3 בבני ברק, בקומה הראשונה, לא רק ישב הגר"נ גשטטנר והגה בתורה בין אלפי הספרים שגדשו את עמודי ברזל עד התקרה מסביבו, ולא רק כתב, ישב והקליד במכונת הכתיבה שלו את 180 ספריו 'להורות נתן' ו'נתן פרי', אלא גם קיים כפשוטו את דברי המשנה 'ויהיו עניים בני ביתך'. דווקא המסכנים והגלמודים, מקבצי הנדבות מבני ברק, זכו לשבת מדי שבת סביב שולחן השבת של הגאון הרב גשטטנר זצ"ל".

המספר, הרב יונתן שטנצל, פנה לבנו של הגר"נ זצ"ל, הגאון רבי שלמה גשטטנר שליט"א מ'העדה החרדית', שניאות להרחיב את היריעה על פרק זה במסכת חייו של אביו זצ"ל ב'קו המשניות והחסד' - 'אמר אביי' (077-2247333).

"את מצוות הכנסת אורחים ירש אבי זצ"ל מאביו, סבי רבי עמרם זצ"ל וסבתי מרת מלכה ע"ה, בבודפסט שבהונגריה, שגם הם הכניסו לביתם אורחים קשיי יום, ונתנו להם לאכול ואף לישון. "העניים שהגיעו לביתנו ברחוב דבורה הנביאה בבני ברק, היו מאוד משונים בלבושם ובהתהגותם. ומטבע הדברים בקיץ היה קשה הרבה יותר לשבת בסביבתם. אבל זה לא מנע מהם לקבל את כל היחס. הם קיבלו הראשונים את האוכל, היו שרים את השירים שלהם, הם פשוט קיבלו הרגשה שהם בבית שלהם. "היה יהודי מסכן שדפק פעם בביתנו בשעה 1:00 בלילה. האמת, שאצל אבא שלי זה לא היה מאוחר, כי הוא היה הולך

קבלה טובה היא מלבוש חדש לנפש לקראת השנה החדשה

5 דברים שאולי לא ידעת על קבלות טובות בחודש אלול

(אוצרות הימים הנוראים). הרה"ק הרי"ץ מליובאוויטש זצ"ל כותב על אביו האדמו"ר הרשב"ב זצ"ל בזה"ל: "כ"ק אאמו"ר זצ"ל נהג לקבל על עצמו הידור נוסף לפני כל ר"ה" (ספר המנהגים) חודש אלול). על הס"ק מרן ה'אהבת ישראל' מוויזניץ זיע"א מסופר: "הס"ק זי"ע נהג לקבל על עצמו מדי שנה בער"ה תקנה מסוימת, כגון שלא לנגוע בממון או שלא לבקש דבר מאכל וכדומה" (עדות ביהוסף מנהגי ויזניץ ימים הנוראים)

4. הקבלות של מרן הגר"ע גרודזינסקי זצ"ל

על מרן הגר"ע גרודזינסקי זצ"ל מסופר, כי בוויילנא מצאו מחברות ובו הרבה קבלות שקיבל ע"ע הגר"ע בימים הנוראים, דברים מבהילים ממש. בין הקבלות שנתפרסמו שקיבל ע"ע היה, שלא להשיב ריקם בקשה של כל יהודי, יהיה אשר יהיה, וזאת למרות שעל שולחנו של הגר"ע הגיעו אלפי פניות מכל רחבי העולם היהודי (עובדות והנהגות לבית בריסק ח"ב עמ' קיג). כמו"כ מצאו קבלה שכתב הגר"ע בשנת תרצ"ב, שלא יעבור עליו יום בלי לימוד מוסר. וזאת למרות שהיה טרוד כל היום במתן תשובות לשואלים, כאשר ידוע שמאות מכתבים הגיעו אליו דבר יום ביומו שהיה צריך להשיב עליהם (הגה"צ רבי נטע פריינד, 'וחיי עולם נטע' עמ' קנז).

5. הצדיק שביקש להיטמן עם פנקס הקבלות שלו

על הגה"צ רבי יהודה זאב סגל זצ"ל ראש ישיבת מנצ'סטר מסופר: באחת השנים בימים הנוראים שקל לקבל על עצמו קבלה לא ללכת ד' אמות בלי לחשוב בתורה, אולם אח"כ חשש שמא לא יוכל לעמוד בכך במאה אחוז, שהרי מדובר גם ברגעים ספורים, ולכן נמנע ולא קיבל. אולם לשנה האחרת קבלה זו כן נמצאה כתובה בפנקסו. וראוי לציין את צוואתו שיקברוהו עם פנקס הקבלות שלו, סימן שאכן קיים מה שהתחייב (דרכה של תורה ח"ג עמ' רפא).

(מתוך מאמרו של הרב יעקב היילר ב'המבשר תורני' כי תצא תשע"ג)

1. הימים הנוראים הם שעת כושר לקבלות טובות

בספה"ק מאמר יחזקאל 'קוזמיר' מביא בשם הרה"ק רבי שמואל אליהו מזוואלין זי"ע שהיתה דרכו לומר, כי במשך הימים הנוראים עם התעוררות הקדושה וההתלהבות הרוחנית, ראוי להשתמש בשעת הכושר הזה ולעשות התחלה בעובדא טבא או בהרגל עצמו במידה נכונה מן המידות... או בהתחלת לימוד מקצוע חדש בתורה או מסכתא, ואם לקבל עליו איזה הנהגה טובה ביר"ש וגדר קדושה. יען, כי כל התחלות קשות אבל בשעת הכושר של קדושה אינו אלא המשך ולא התחלה, והוא בנקל".

2. מלבד התשובה הכללית צריך לקבל קבלה טובה

רבים מצדיקי הדורות הדריכו את קהל עדתם לקבל קבלה טובה וישרה לקראת הימים הנוראים, כך ידוע על הגר"י סלנטר זצ"ל שהיה אומר לתלמידיו שקודם ר"ה צריך כל אחד לקבל ע"ע קבלה באיזו מידה שצריך תיקון, וזאת בנוסף לכך שצריך לשוב בתשובה שלמה.

על הס"ק מרן ה'אהבת ישראל' מוויזניץ זיע"א מסופר, שהיה נוהג לומר לקהל חסידיו שצריך כל יהודי בימים נוראים אלו לקבל על עצמו לעבוד על מידה אחת ולא יעבור עליה ויהי מה, כי אם לא כן מה הועילו לו כל אותם ימים הק' ומה ייקח אתו למשך השנה (מפי ספרים וסופרים ח"ג עמ' לג).

על הגה"ק רבי הירש מיכל שפירא זצ"ל מובא: "בימי הדין היה מוסיף גדרים וסייגים, וכנראה במכתבי קודשו היה גומר בדעתו איזה גדרים וסייגים בכל עשי"ת, וכתבם בספר ברמז למען יתבונן בשנה האחרת אם עלתה לו השנה במשמרת טהרתו" (צבי לצדיק עמ')

3. קבלה חדשה - מלבוש חדש לנפש לשנה החדשה

על הגה"ק מוהר"י מפוזנא זצ"ל הי"ד הובא: "בכל ערב ר"ה היה מחדש על עצמו מצוה והנהגה או תקנה חדשה כלשהי, באומרו שהנפש צריכה ללבוש מלבוש חדש לקראת השנה החדשה"

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

מי שהפסיק בשתיקה באמצע 'הלל' - האם צריך לחזור לתחילתו?

ההלל מתחילתו ועד סופו. משך זמן זה משוער אצל כל אדם לפי קצב קריאתו, ואם אינו קבוע - יתכן שהזמן נמדד לפי קצב הקריאה הנוכחית, שקדמה להפסקה. ובדיעבד, אינו צריך לחזור לתחילת הקריאה. אולם, יש אומרים שאם הפסיק מחמת אונס הלכתי, כגון שהמקום לא היה נקי, עליו לחזור לתחילת הקריאה; ורצוי לנהוג כן, אבל אסור לחזור ולברך.

[שו"ע תכב, ה, ומשנ"ב כד-כה; וראה שעה"צ כד; ביאורים ומוספים דרשו, 26 ו-28; וראה משנ"ב סו, כו]

אסור להפסיק בדיבור באמצע 'הלל', כי אם לצורך עניית 'אמן', 'אמן יהא שמיה רבה', 'ברכו' ו'קדושה'. וכן אם קראוהו לעלות לתורה - יעלה ויברך. ובברכות ההלל, לא יפסיק אף לעניית אמן. וגם למנהג בני ספרד שאין מברכים בראש חודש על ההלל, אין להפסיק באמצע קריאתו שלא לצורך; משום שקריאתו אינה כקריאת תהלים בעלמא (שרשאי להפסיק בה כרצונו). וכמו כן, אסור להפסיק באמצע הלל בשתיקה למשך זמן של יותר מ'כדי לגמור את כולו', דהיינו פרק הזמן הנדרש לקריאת

מי שדילג מילה ב'הלל' של ראש חודש - האם צריך לחזור ולקוראו?

ובימים שבהם מדלגים בהלל, כגון ראש חודש, אם דילג פסוק, יחזור ויקרא את ההלל ללא ברכה; ואם דילג מילה, אינו צריך לחזור ולקוראו, (אך אם קרא מילה שלא במקומה הנכון, ראה במקורות).

ואם החליף רק את סדר הפרקים (ראה הפניה במקורות), אך כל פרק בפני עצמו קרא כסדרו - אף בימים שקוראים בהם הלל שלם, יחזור על הקריאה ללא ברכה.

[שו"ע תכב, ו, משנ"ב כו-כו, שעה"צ כח, וביה"ל ד"ה למפרע; וראה עוד שם; ביאורים ומוספים דרשו, 31-32; וראה פר"ח ו, ומשנ"ב תפח, ה]

ב'הלל' נאמר: "מְמַזְרֵחַ שְׁמֵשׁ עַד מְבֹאֵוּ מְהֻלָּל שֵׁם ה'", ודרשו חכמינו ז"ל, שכשם שהשמש הולכת כסדרה ממזרח למערב, כך ההילול, כלומר, קריאת ההלל, צריך להיות דווקא כפי הסדר שבו נכתב בתהילים. ולכן, אם דילג פסוק או מילה, ונזכר בכך בטרם סיים את ההלל - עליו לחזור למקום הדילוג, כדי לקרוא משם והלאה את ההלל כסדרו.

ואם לא חזר למקום הדילוג, אלא קרא את הפסוק במקום שנזכר, או שלא קראו כלל, וכבר בירך את הברכה שלאחר ההלל - בימים שבהם קוראים הלל שלם, יחזור ויקרא את ההלל בברכה.

מה הקשר בין איסור הישיבה בעזרה לקריאת ה'הלל'?

אומרים שנחשבת כעמידה; והלכה כדעת המקלים, משום שעל פי מקור הדין האמור לעיל, אין להחמיר בו יותר מאשר באיסור הישיבה בעזרה, ועמידה באופן זה בעזרה - מותרת. אולם, יתכן שלכתחילה יש להחמיר בדבר. ועמידה תוך הישענות קלה, באופן שאם ינטל המְשַׁעֵן לא יפול - נחשבת כעמידה לכל הדעות.

ובדיעבד, אף אם קרא את ההלל בישיבה, יצא ידי חובתו; ואדם חלוש שקשה עליו העמידה, רשאי לשבת אף לכתחילה.

[שו"ע תכב, ז, משנ"ב כח, וביה"ל ד"ה מעומד; ביאורים ומוספים דרשו, 36]

ה'הלל', הוא מעין 'עדות', כביכול, על שבחי השי"ת, והניסים והנפלאות שעשה עמנו. ולפיכך, יש לקוראו בעמידה, כדין עדות בבית דין, הנאמרת בעמידה. ויש אסמכתא לדבר בתהילים: "הִלְלוּ עֲבָדֵי ה', שְׁעֲמִדִים בְּבַיַת ה' בְּחִצְרוֹת בַּיַת אֱלֹהֵינוּ", וכפי שאכן היו קוראים את ההלל בחצרות בית ה', בעזרה, בשעת הקרבת הפסח - בעמידה, שהרי אסור לשבת בעזרה.

ועמידה תוך הישענות על דבר מה במידה כזו שאם ינטל המְשַׁעֵן יפול העומד - יש אומרים שאינה נחשבת כעמידה, ויש

* מעיקר הדין אין חובה לקרוא את ה'הלל' בראש חודש, אלא שנהגו לקוראו. אולם, מאחר ואין קריאת הלל בראש חודש אלא מנהג, מדלגים את חלקו, לאות ה'היכר' שאין הקריאה חובה מן הדין.
* מי שאיחר לבית הכנסת, ולא יוכל לקרוא הלל עם ציבור אחר לאחר מכן, וכשהציבור הגיע להלל הוא עדיין לפני התפילה, או עומד בין ברכת 'ישתבח' לברכת 'יוצר' - יקרא הלל עם הציבור.
* זמן קריאת הלל הוא מהנץ החמה עד לשקיעתה, ובשעת הדחק ניתן לקרוא מעלות השחר ואילך. ולכתחילה יש להסמיך את קריאתו לתפילת שחרית.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

יחיד ה'מבטל את רשותו' לגבי יחיד - האם נחשב כאוֹרְחָה?

וכמו כן, אם רבים ביטלו את רשותם לגבי היחיד - למרות שלדיירי החצר מותר הטלטול כנ"ל, למבטלים עצמם אסור לטלטל בין מביתם ובין מבתי הדיירים האחרים אל החצר, ולהיפך, כיון שרבים אינם נחשבים כאוֹרְחָה לגבי היחיד.
ויחיד לגבי יחיד - יש אומרים שאינו נחשב כאוֹרְחָה, וכן דעת השולחן ערוך; ויש אומרים שאינו נחשב כאוֹרְחָה, ונחלקו הפוסקים בדעת הרמ"א, אם כוונתו לפסוק כדעה זו.

[שו"ע שפא, ד, משנ"ב כ, כא רכז, וביה"ל ד"ה ואז; וראה ביאורים ומוספים דרשו, 19]

דייר בחצר ש'ביטל את רשותו', דהיינו את ביתו ואת חלקו היחסי בחצר לגבי דיירי החצר - אינו צריך להשתתף בפת העירוב; ומותר לדיירי החצר לטלטל חפצים בין מבתיהם ובין מביתו אל החצר, ולהיפך. וכן מותר הטלטול למבטל עצמו, כיון שהוא נחשב כאוֹרְחָה בעלמא בביתו ובחצר.
אולם, אם המבטל הוציא מביתו לחצר, או מהחצר לביתו, בטרם שעשו כן דיירי החצר, הרי זה כחוזר בו מביטול רשותו בחצר; וכן אם הכניס מהחצר לביתו לפני שעשו כן דיירי החצר, הרי זה חוזר בו מביטול רשותו בביתו.

הלוח היומי

י' באלול | רבי פנחס ב"ר אברהם אבא שפירא זצ"ל, מקוריץ, מגדולי תלמידי הבעש"ט, בעל מדרש פנחס

יארצייט:

תקנ"א: רבי פנחס ב"ר אברהם אבא שפירא זצ"ל, מקוריץ, מגדולי תלמידי הבעש"ט, בעל מדרש פנחס.
תרנ"ז: רבי יצחק ב"ר שלום יוסף (מרוז'ין) פרידמן זצ"ל, האדמו"ר הראשון מבוהוש.
תש"ז: רבי משה יהודה לייב ב"ר יצחק (מבוהוש) פרידמן זצ"ל, מפשקאן, בעל ברכת משה.
תשכ"א: רבי יהודה אריה ב"ר יעקב פרלוב זצ"ל, מנובומינסק, בעל קול יהודה, לב אריה החדש.
תשע"ב: רבי אלימלך ב"ר אלכסנדר חיים אשכנזי זצ"ל, גאב"ד מלבורן.
תשע"ה: רבי זעליג לייב ב"ר שמואל טויסיג זצ"ל, רב קה' תולדות שמואל גב"ש י-ם.

האם עדיף שאשה תתפלל בבית מאשר בבית הכנסת?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

אמנם בזמננו, דעת הגר"ח קניבסקי (דרך שיחה ח"ב עמ' רפח), שכיון שנשים מדברות ברחוב [שלא כבזמן הגר"א], כבר אין טעם שלא ילכו לבית הכנסת, וא"כ אדרבה, טוב שילכו ובכך ידברו פחות לשון הרע.

עוד כתב באגרת הגר"א שם, שיש להתרגל לשבת יחידי, כי חטא לשון הרע חמור מכל העברות, והוא כנגד כל שלוש העברות החמורות, כמבואר בתוספתא (פאה פ"א ה"ב). וכל מצוותיו ותורותיו של אדם אינו מספיק למה שמוציא מפיו, וצריך לרדת לשאול על זה הרבה מאד, וא"א לשער גודל היסורין והצרות שסובל בשביל דיבור אחד.

היום מתחילים בלימוד כלל ז' מהלכות רכילות. לשון ה'חפץ חיים' בתחילת סעיף א' הוא: "אין חילוק באיסור סיפור רכילות בין אם המספר איש או אשה...".

נידון מעניין מביאים לגבי כך בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו': באגרת הגר"א כתב, כי יותר טוב שאשה תתפלל בבית מאשר בבית הכנסת, כי א"א להינצל שם משמיעת לשון הרע וקנאה ודברים בטלים, וכ"ש בשבת ויו"ט שמתאספים לדבר, שעדיף שלא להתפלל כלל מאשר ללכת לביהכ"נ. וגם הבנות יותר טוב שלא ילכו לביהכ"נ, מפני שרואה בגדים ומתקנאת, ובאה ומספרת בבית, ומתוך זה באים ללשון הרע ושאר דברים.

המשגיח הגר"ש וולבה כתב: "אם תמצא בשערי תשובה דברים שאין בכוחך לעשותם אל תיפול בעצבות ח"ו. אין הקב"ה דורש מהאדם אלא מה שהוא בכוחו לעשות... ותדע דבר אחד: כל תשובה מתקבלת, רק אל תהיה עצוב או ח"ו מיואש, אם לא תוכל לקיים את כל העיקרים שרבנו יונה מביא בשער הראשון".

(אגרות וכתבים להגר"ש וולבה ח"א עמ' פח)

נשתדל להשקיע את מיטב כוחותינו בעשיית תשובה, ואף אם נראה שאין בכוחנו להשלים את כל פרטי התשובה, נזכור שה' דורש מאיתנו רק את מה שביכולתנו לעשות.